

Warszawa, 14 października 2025 roku

mgr Kacper Stoś
Członek Zarządu
Krajowej Reprezentacji Doktorantów
NIP: 7010333304
ul. Nowogrodzka 12/6
00 – 511 Warszawa

WYDZIAŁ OBSŁUGI PREZYDIUM SEJMU
L. dz. SPS-III.020.273.12.2025
Data wpływu 19.10.25r.

Szanowny Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

**Opinia Krajowej Reprezentacji Doktorantów
do projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce**

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do pisma Zastępcy Szefa Kancelarii Sejmu Pana Dariusza Salamończyka z dnia 23 września 2025 roku (SPS-III.020.273.6.2025) w przedmiocie przedstawienia opinii **do projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce** informuję, iż Krajowa Reprezentacja Doktorantów **przedstawia następujące stanowisko** do przedłożonego projektu.

Krajowa Reprezentacja Doktorantów dostrzega, iż idea leżąca u podstaw opracowania przedmiotowego projektu ustawy jest słuszna i stanowi reakcję na problem polegający na konieczności obejmowania obowiązkiem opłacania składek na ubezpieczenia społeczne osób do 26 roku życia, które już ukończyły studia pierwszego stopnia, lecz jeszcze nie rozpoczęły studiów drugiego stopnia. W związku z tym, choć proponowany kierunek zmian jest słuszny, Krajowa Reprezentacja Doktorantów dostrzega konieczność szerszego spojrzenia na przedmiotowy problem. Jako organizacja będąca ogólnopolskim przedstawicielem i wyrazicielem woli środowiska doktorantów oraz ustawowo umocowana instytucja przedstawicielska środowiska szkolnictwa wyższego i nauki (art. 329 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz.U. z 2024 r. poz. 1571 z późn.

zm., dalej: PSWiN), Krajowa Reprezentacja Doktorantów pragnie podkreślić, iż przedmiotowy zakres nowelizacji wykracza poza statutowo i ustawowo określoną sferę działalności organizacji. W związku z tym, przedstawiając poniższe, pragniemy wyrazić poparcie wobec Opinii Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 3 października 2025 roku, która stanowi Załącznik nr 1 do niniejszej Opinii.

Zgodnie z art. 76 ust. 7 PSWiN za koniec studiów należy uznać datę złożenia egzaminu dyplomowego, a w przypadku studiów na kierunkach lekarskim, lekarsko-dentystycznym i weterynarii – datę złożenia ostatniego wymaganego programem studiów egzaminu. Osoba, która ukończyła studia pierwszego stopnia podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym pomimo zachowania praw studenta. Prowadzi to do powstania po jej stronie obowiązku zgłoszenia faktu ukończenia studiów do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz płacenia stosownych składek, niezależnie od ewentualnych planów podjęcia studiów drugiego stopnia w najbliższej (kilku lub kilkunastotygodniowej) przyszłości. Projektodawca zakłada zrównanie okresu posiadania praw i statusu studenta do dnia 31 października roku, w którym student otrzymał tytuł licencjata lub inżyniera. Zmiana ta, zdaniem projektodawcy, wpływa na deregulację w zakresie likwidacji biurokracji związanej z setkami tysięcy zgłoszeń do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych rocznie i ułatwi działanie dziekanatów szkół wyższych. Zmiana ta ma także, w założeniu, motywować studentów do przystąpienia do egzaminu dyplomowego w pierwszym prognozowanym terminie, umożliwiając im tym samym pełne skupienie na pracy zawodowej w okresie kilkumiesięcznej przerwy pomiędzy pierwszym a drugim stopniem studiów, co z kolei ma wpłynąć pozytywnie na produkt krajowy brutto.

Przedmiotowy projekt zawiera postulat wprowadzenia fikcji prawnej polegającej na przyznaniu statusu studenta osobom, które *de facto* ukończyły już studia. Pomimo względnej korzystności proponowanego rozwiązania dla studentów, budzi ono wiele wątpliwości w związku z innymi, funkcjonującymi w obrocie prawnym przepisami. Przedmiotowy projekt budzi wątpliwości w zakresie stosowania przepisów dotyczących skreślenia z listy studentów (art. 108 PSWiN) czy uczestnictwa w organach samorządu studenckiego (art. 111 PSWiN). Krajowa Reprezentacja Doktorantów pragnie także zwrócić uwagę na kwestię postępowań dyscyplinarnych. Art. 307 ust. 1 PSWiN stanowi, iż student podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej. Oznacza to, że odpowiedzialności takiej podlega każda osoba posiadająca status studenta. Powstaje w związku z tym pytanie czy treść zaproponowanej nowelizacji

ma na celu także zmianę zakresu odpowiedzialności studenta i rozszerzyć ją na okres do dnia 31 października po ukończeniu studiów pierwszego stopnia - modyfikacja zasad odpowiedzialności dyscyplinarnej studentów nie może mieć wszakże charakteru nieintencjonalnego i niezamierzonego.

Bardzo istotny z punktu widzenia przedmiotowego projektu jest także problem systemowego wspierania rozwiązań mających na celu pomoc w odnalezieniu się młodym osobom na rynku pracy. Zgodnie z ustawą z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia (Dz. U. poz. 620 z późn. zm.) wsparcie w znalezieniu pracy jest oferowane osobom zarejestrowanym jako bezrobotne lub poszukujące pracy. Posiadanie statusu studenta studiów dziennych wyklucza możliwość rejestracji jako bezrobotny. Status ten, w myśl przedmiotowego projektu, trwałby do dnia 31 października, uniemożliwiając osobom nieplanującym kontynuowania studiów skorzystanie z przewidzianych przepisami prawa rozwiązań. Potwierdza to wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego (dalej: WSA) w Krakowie z dnia 27 kwietnia 2021 roku o sygnaturze akt III SA/Kr 1321/20, w którym orzekł, iż posiadanie statusu osoby studiującej, z wyjątkiem studiów niestacjonarnych, skutkuje albo niemożliwością zarejestrowania się w charakterze bezrobotnego, albo też stanowi przesłankę utraty tego statusu (podobnie także: wyrok WSA w Gliwicach z dnia 7 września 2016 roku o sygn. akt IV SA/Gl 88/16 czy też wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 14 grudnia 2017 roku o sygn. akt I OSK 1054/17).\

Z perspektywy Krajowej Reprezentacji Doktorantów bardzo istotne jest jednak, by jednocześnie podkreślić, iż kwestia będąca przedmiotem niniejszego opiniowania wiąże się z jednym z kluczowych postulatów środowiska doktoranckiego w Polsce, jakim jest utrzymanie praw doktoranta po okresie złożenia rozprawy doktorskiej. Jest to kwestia, która była wielokrotnie podnoszona w toku dyskusji środowiskowej, również w ramach dialogu z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W obecnym stanie prawnym osoby, które kończą kształcenie w szkole doktorskiej poprzez złożenie rozprawy doktorskiej stają się absolwentami szkół doktorskich, nie uzyskując jednak jeszcze stopnia doktora. Jest tak, ponieważ nadanie stopnia doktora następuje w trybie odrębnego postępowania, jakim jest postępowanie w sprawie nadania stopnia doktora. W konsekwencji osoby te z dniem złożenia rozprawy doktorskiej tracą prawa doktoranta i formalnie zostają postawione poza kręgiem osób wchodzących w skład wspólnoty akademickiej (art. 10 ust. 1 PSWiN). Niekiedy skutkuje to niemożnością prowadzenia długofalowych badań, jak też uczestnictwa bądź aplikowania

o finansowanie zewnętrzne w ramach projektów grantowych. Problem ten dotyka istotnego, systemowego zagadnienia, jakim jest rozłączenie kształcenia doktoranckiego z procedurą awansu naukowego na stopień doktora. W ocenie Krajowej Reprezentacji Doktorantów żadna osoba nie powinna doświadczać negatywnych konsekwencji terminowego opracowania i złożenia rozprawy, ale wręcz przeciwnie – słusznym i sprawiedliwym jest stwarzać warunki premiujące i zachęcające do takiego właśnie postępowania. W związku z powyższym Krajowa Reprezentacja Doktorantów dostrzega konieczność nowelizacji przepisów ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce oraz wprowadzenie w jej ramach regulacji stanowiących o zachowaniu przez legitymację doktoranta ważności w terminie 2 miesięcy od dnia ukończenia kształcenia w szkole doktorskiej, a w przypadku złożenia wniosku o nadanie stopnia doktora nie później niż w terminie 2 miesięcy od dnia ukończenia kształcenia w szkole doktorskiej, do dnia zakończenia postępowania w tej sprawie. W tym okresie osoba, która ukończyła kształcenie w szkole doktorskiej zachowywałaby prawa doktoranta (co stanowi jeden z postulatów zawartych w Strategii wdrażania postulatów środowiska doktoranckiego, stanowiącej Załącznik nr 1 do Uchwały Nr 29/2025 Zarządu Krajowej Reprezentacji Doktorantów z dnia 30 kwietnia 2025 roku).

Biorąc powyższe pod uwagę, **Krajowa Reprezentacja Doktorantów pragnie poprzeć opinię wyrażoną przez Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej odnośnie do przedmiotowego projektu ustawy oraz podkreśla jednocześnie aktualność i istotność postulatu zachowania praw doktoranta po złożeniu rozprawy doktorskiej.**

Załącznik:

1. Opinia Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce z dnia 3 października 2025 r.

Z wyrazami szacunku

Członek Zarządu

Krajowej Reprezentacji Doktorantów

PODPIS ZAUFANY

Kacper
STOŚ

14.10.2025 19:39:55 GMT+0200

Dokument podpisany elektronicznie
podpisem zaufanym

mgr Kacper Stoś

Warszawa, 3 października 2025 r.

Szanowny Pan
Dariusz Salamończyk
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu

**Opinia Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej
w sprawie poselskiego projektu ustawy
o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce**

Szanowny Panie Ministrze,

w odpowiedzi na pismo z dnia 23 września 2025 r., w imieniu Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej, będącego ogólnopolskim przedstawicielem i wyrazicielem woli środowiska studenckiego, przekazuję stanowisko w sprawie poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, które bezpośrednio dotyczą studentek i studentów odnoszącego się do zmiany brzmienia art. 109 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

I.

Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej pozytywnie opiniuje kierunek zmian wyrażony w uzasadnieniu projektu ustawy o zmianie ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Realizacja zamierzonego celu mogłaby polepszyć sytuację społeczności studenckiej w Polsce. Jednocześnie wyrażamy przekonanie, że tak istotne rozwiązania dotyczące statusu studentów powinny być wcześniej przedmiotem konsultacji z reprezentacją środowiska studenckiego. Pomimo słuszności intencji projektodawcy wskazanej w uzasadnieniu, wprowadzenie ustawy może prowadzić do negatywnych konsekwencji dla społeczności studenckiej.

II.

W aktualnym brzmieniu art. 109 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce pozwala zachować prawa studenta osobom, które ukończyły studia do dnia 31 października w roku, w którym ukończyły te studia, z wyłączeniem prawa do świadczeń, o których mowa w art. 86 ust. 1 pkt 1-4. Dzięki temu przepisowi absolwenci studiów I stopnia, którzy w przyszłości rozpoczną studia na kolejnym stopniu nie tracą prawa do ulgowych przejazdów środkami publicznej komunikacji miejskiej czy korzystania z dóbr uczelni udostępnianych studentom.

III.

W aktualnym stanie prawnym zachowanie praw studenta nie wpływa jednak na sferę ubezpieczeń społecznych i obowiązek opłacania składek na te ubezpieczenia przez studenta, będącego zleceniobiorcą, ponieważ zwolnienie przysługujące studentom wynika z przepisów ustawy z 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2019 r. poz. 300 ze zm.), konkretniej z art. 6 ust. 4 powyższej ustawy, zgodnie z którym ubezpieczeniom społecznym nie podlegają osoby będące uczniami szkół ponadpodstawowych lub studentami, do ukończenia 26 lat. Istotny zatem jest okres kiedy dana osoba jest studentem tj. posiada status studenta i kiedy powyższy status traci. Zgodnie z obowiązującymi przepisami za początek i koniec studiów należy uznać odpowiednio chwilę złożenia ślubowania i datę złożenia egzaminu dyplomowego, a w przypadku studiów na kierunkach lekarskim, lekarsko-dentystycznym i weterynarii - datę złożenia ostatniego wymaganego programem studiów egzaminu. Wobec powyższego osoba, która ukończyła studia I stopnia pomimo zachowania praw studenta podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym.

IV.

Wskutek aktualnego stanu prawnego absolwenci studiów pierwszego stopnia zobligowani są do zgłaszania faktu ukończenia studiów do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych oraz płacenia składek na poczet ubezpieczenia społecznego, nawet jeżeli w niedalekim czasie rozpoczną kształcenia na studiach II stopnia. Obowiązek taki jest tym bardziej nadmierny, kiedy absolwentami są osoby kształcące się na studiach inżynierskich, które nawet w krótkim czasie mogą rozpocząć kształcenie na studiach magisterskich.

V.

Projektodawca proponuje dodanie do art. 109 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce obok praw studenta również statusu studenta. Sytuacja ta zrównuje okres posiadania praw i statusu studenta do 31 października roku, w którym student ukończył studia I stopnia. Dzięki temu absolwenci, którzy w niedalekiej przyszłości rozpoczną kształcenie na studiach drugiego stopnia nie będą zmuszeni do zgłaszania tego faktu. Zmiana ta wywołuje pozytywne skutki, posiada charakter deregulacyjny i prowadzi do zmniejszenia biurokratyzacji. Odnosi się ona również jedynie do studentów do 26 roku życia zatem nie generuje nadmiernego obciążenia dla systemu ubezpieczeń społecznych, ponieważ osoby te zgodnie z art. 6 ust. 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych w okresie studiów nie podlegają obowiązkowi opłacania składek na ubezpieczenia społeczne. Czas pomiędzy studiami pierwszego a drugiego stopnia stanowi jedynie niewielki wycinek powyższego okresu. Wobec powyższego proponowana zmiana ujednoliciła system ubezpieczeń społecznych. Dzięki niej intencja prawodawcy do zwolnienia z obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne studentów do 26 roku życia ma spójny i jednolity charakter.

VI.

Jednakże projekt może prowadzić również do wystąpienia wątpliwości i pogorszenia sytuacji studentów. Celem właściwej i kompleksowej interpretacji proponowanych zmian należy wskazać, że osoba dysponująca statusem studenta jest studentem. Absolwent studiów I stopnia dysponujący statusem studenta ma zatem uprawnienia i prerogatywy równe innym studentom z wyłączeniem praw wskazanych w ustawie. Sytuacja ta może rodzić wątpliwości dotyczącej wykładni proponowanego przepisu tj. czy jeśli osoba posiada status studenta to może ubiegać się o wsparcie materialne w postaci stypendium czy owego prawa nie posiada, ponieważ zostaje ono ograniczone wyłączeniem określonym w ostatniej części przepisu. W takim przypadku intencja prawodawcy powinna być jasno i wyraźnie określona, ponieważ status studenta jest bezpośrednio związany z wsparciem materialnym, na co wskazał Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z dnia 9 kwietnia 2025 r. sygn. akt III OSK 671/24, zgodnie z orzeczeniem „osoba ubiegająca się o stypendium rektora musi posiadać status studenta w chwili przyznawania tego stypendium przez organ”. Aktualny projekt rodzi wątpliwości, które powinny zostać usunięte podczas dalszych prac legislacyjnych.

VII.

Zdaniem Parlamentu Studentów RP należy wspierać wszechstronny rozwój absolwentów studiów a jednym z elementów wsparcia powinno być ułatwianie podejmowania satysfakcjonującej aktywności zawodowej przez młode osoby. Dlatego konieczne jest wspieranie rozwiązań, które pomogą młodym osobom odnaleźć się na rynku pracy. Jednym z elementów systemowego wspierania zatrudnienia oraz rynku pracy Rzeczypospolitej Polskiej jest ustawa z dnia 20 marca 2025 r. o rynku pracy i służbach zatrudnienia. Na podstawie powyższej ustawy również młode osoby mogą uzyskać wsparcie w znalezieniu pracy, ponieważ mogą one otrzymać dostęp do narzędzi i programów wspierających wejście na rynek pracy. Dzięki rejestracji w urzędzie pracy osoby zdolne do podjęcia zatrudnienia mogą skorzystać z doradztwa zawodowego, szkoleń podnoszących kwalifikacje czy staży, które pozwalają zdobyć pierwsze doświadczenia zawodowe. W społeczności studenckiej zgodnie z powyższą ustawą takimi osobami mogą być tylko osoby kształcące się na studiach niestacjonarnych. Studenci studiów stacjonarnych nie mogą skorzystać z takiej formy wsparcia. Pojawia się zatem wątpliwość czy absolwenci studiów stacjonarnych I stopnia będą mogli skorzystać ze wsparcia wynikającego z powyższej ustawy, tak jak miało to miejsce do tej pory, czy jednak przyznanie im statusu studenta spowoduje zablokowanie takiej możliwości. Do tej pory organy administracji oraz doktryna utożsamiały określenie „osoby kształcące się na studiach” jako studenci. Wojewódzki Sąd Administracyjny w Krakowie w wyroku z dnia 27 kwietnia 2021 r. sygn. akt III SA/Kr 1321/20 pozytywnie zaaprobował stanowisko organów, uznające że przesłanką negatywną uzyskania statusu osoby bezrobotnej jest posiadanie statusu studenta¹. Zatem w przypadku rozszerzenia statusu studenta powyższe pojęcie może prowadzić do wątpliwości interpretacyjnych. Ustawodawca powinien jasno wskazać, że w wyniku wprowadzenia proponowanych zmian nie dojdzie do zmniejszenia praw tej grupy studentów. Aktualny projekt

¹ „Trafne jest więc ich stanowisko, że w sprawie tej okolicznością wykluczającą możliwość uzyskania statusu osoby bezrobotnej i związanych z tym świadczeń, było posiadanie przez skarżącego statusu studenta studiów stacjonarnych w dniu rejestracji jako osoby bezrobotnej”

ustawy może zatem prowadzić do zmniejszenia praw przysługujących powyższej grupie absolwentów, która chciałaby skorzystać z rozwiązań wynikających z ustawy o rynku pracy i służbach zatrudnienia.

VIII.

Status studenta nie odnosi się bowiem nie tylko do sfery ubezpieczeń społecznych, jego istnienie jest także m.in. pozytywną przesłanką prowadzenia postępowania dyscyplinarnego wobec studenta. Jego ustanie prowadzi do umorzenia przedmiotowego postępowania. W odróżnieniu bowiem do nauczycieli akademickich, w których przypadku zgodnie z art. 275 ust. 2 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce „ustanie zatrudnienia w uczelni nie wyłącza odpowiedzialności dyscyplinarnej za przewinienie dyscyplinarne popełnione w trakcie tego zatrudnienia”, w przypadku, jeśli wobec studenta prowadzone byłoby postępowanie dyscyplinarne a student zachowałby swój status nie dojdzie do jego umorzenia. Proponowana zmiana wpłynie zatem na sferę odpowiedzialności dyscyplinarnej studentów, wobec czego ustawodawca jasno powinien określić czy zamierza dokonać zmian również w tym zakresie. Modyfikacja zasad odpowiedzialności dyscyplinarnej studentów przez prawodawcę nie może mieć charakteru nieintencjonalnego i niezamierzonego.

IX.

W celu rozwiązania wątpliwości Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej proponuje rozwiązanie alternatywne polegające na dokonaniu zmiany ustawy o ubezpieczeniach społecznych tj. w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych. (Dz.U. 1998 nr 137 poz. 887) w art. 6 po ust. 4c dodać ust. 4d w brzmieniu:

Osoby określone w ust. 1 pkt 4, które ukończyły studia pierwszego stopnia, nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym do dnia 31 października roku, w którym ukończyły te studia, jednak nie dłużej niż do ukończenia przez nie 26 lat.

lub

Osoby określone w ust. 1 pkt 4, które ukończyły studia pierwszego stopnia i nie ukończyły 26 lat, nie podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym do dnia 31 października roku, w którym ukończyła te studia.

Zmiana ta może pozwolić na uzyskanie zamierzanego przez projektodawcę celu, bez powodowania nadmiernych wątpliwości interpretacyjnych. Nie zostaje bowiem użyte pojęcie statusu studenta, a tworzy się wyłączenie analogiczną normę do tej aktualnie funkcjonującej poprzez zastosowanie konstrukcji opartej na art. 109 PSWN.

X.

Reasumując Parlament Studentów Rzeczypospolitej Polskiej podkreśla, że proponowana zmiana ma istotne znaczenie dla społeczności studenckiej, ponieważ może przyczynić się do poprawienia sytuacji absolwentów studiów I stopnia, jednakże ze względu na wagę proponowanych zmian projekt wymaga pogłębionego dialogu ze społecznością studencką. Proponowana zmiana może wywołać bowiem zmiany szersze niż określono to w załączonych dokumentach. Zmiany prawne dotyczące wsparcia studentów powinny być każdorazowo dokładnie i kompleksowo rozważane z ustawowym reprezentatem studentów, celem uniknięcia negatywnych skutków proponowanych regulacji.

Łącząc wyrazy szacunku

Podpisano przez/ Signed by:
JULIA
BEDNARSKA-LEŚNIAK
Data/ Date: 03.10.2025 16:02

mSzafir

Julia Bednarska-Leśniak

Przewodnicząca

Parlamentu Studentów Rzeczypospolitej Polskiej

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

